

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Допускається до захисту
Завідувач кафедри фінансів,
банківської справи та страхування

 доцент Драган О.О.
«09» чэрвеня 2022 року

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА
Управління фінансовою діяльністю
страхових компаній
(за матеріалами СК «Провідна» м.Київ)

Виконала:
Усенко Наталія Володимирівна

(підпис)

Керівник:
доцент Ткаченко Катерина Віталіївна

(підпис)

Рецензент:
доцент Арбузова Тетяна Василівна

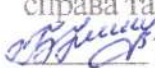

(підпис)

Я, Усенко Наталія Володимирівна, засвідчую, що кваліфікаційну роботу виконано з дотриманням принципів академічної доброчесності.

Біла Церква – 2022

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Затверджую
Гарант ОПП «Фінанси, банківська
справа та страхування»
 доцент Артімонова І.В.
«18» січня 2022 року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу магістра
Усенко Наталії Володимирівни

Тема: Управління фінансовою діяльністю страхових компаній (за матеріалами СК «Провідна» м.Київ)

Затверджено наказом ректора № 03 від 10 січня 2022 року.

Перелік питань, що розробляються в роботі: Перелік питань, що розробляються в роботі: розкрити сутність фінансової діяльності страхових компаній, систематизувати складові системи управління страховими компаніями, визначити та описати складові системи управління фінансовою діяльністю страхових компаній, обґрунтувати елементи ризик менеджменту, надати загальну організаційно-економічну характеристику СК ПРАТ «Провідна», провести аналіз фінансового стану страхової компанії, запропонувати організаційно-економічні заходи щодо посилення фінансового потенціалу страхової компанії.

Вихідні дані: фінансова звітність СК «Провідна».

Календарний план виконання роботи

Етап виконання	Дата виконання етапу	Відмітка про виконання
Затвердження теми	січень 2022	Виконано
Огляд літератури	січень-лютий 2022	Виконано
Теоретико-методична частина	березень-квітень 2022	виконано
Дослідницько-аналітична частина	травень-липень 2022	виконано
Рекомендаційна частина	серпень-вересень 2022	виконано
Оформлення роботи	жовтень 2022	виконано
Перевірка на плагіат	листопад 2022	виконано
Попередній розгляд на кафедрі	листопад 2022	виконано
Подання на рецензування	грудень 2022	виконано

Керівник кваліфікаційної роботи

(підпис)

доцент Ткаченко К.В.

Здобувач

(підпис)

Усенко Н.В.

Дата отримання завдання «20» січня 2022 р.

РЕФЕРАТ

Усенко Н.В «Управління фінансовою діяльністю страхових компаній (за матеріалами ПрАТ СК «Провідна» м. Київ)

Досліджено складові системи управління фінансовою діяльністю страхових компаній.

Для розв'язання поставлених задач було використано такі методи: монографічного аналізу, синтезу, аналогії, узагальнення, методу аналізу ієрархій, а також статистично-економічного аналізу, а саме: методи теоретичного узагальнення і порівняння, системний підхід, графічний аналіз, статистичний аналіз, коефіцієнтний метод.

Проведено аналіз ефективності управління фінансовою діяльністю ПрАТ СК «Провідна».

Удосконалено поняття «управління фінансами» та визначено необхідність його ефективного функціонування на рівні страхових компаній.

У кваліфікаційній роботі було досліджено комплекс теоретичних та методичних положень в сфері управління фінансовою діяльністю в ПрАТ СК «Провідна»

Встановлено й обґрунтовано спеціальні принципи (стратегічності, оптимальності, збалансованості, ефективності, економічності) управління фінансами страховика. Реалізація запропонованих принципів сприятиме ефективному впровадженню системи управління фінансами страхових компаній та виступатиме передумовою для розвитку кожного окремого складника системи.

Кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел із 70 найменувань та 6 додатків. Загальний обсяг роботи складає 116 сторінок, включає 17 таблиць та 13 рисунки.

Ключові слова: страхова компанія, фінансова діяльність, ризик, управління фінансами.

ANNOTATION

Usenko N. V. "Management of financial activities of insurance companies (based on the materials of JSC SK Providna, Kyiv)

The components of financial management systems of insurance companies have been studied.

To solve the problems, the following methods were used: monographic analysis, synthesis, analogy, generalization, the method of analysis of hierarchies, as well as statistical and economic analysis, namely: methods of theoretical generalization and comparison, systematic approach, graphic analysis, statistical analysis, coefficient method.

An analysis of the effectiveness of financial management of Providna JSC IC was carried out.

The concept of "financial management" has been improved and the need for its effective functioning at the level of insurance companies has been determined.

In the qualification work, a set of theoretical and methodical provisions in the field of financial management in JSC IC Providna was investigated.

Special principles (strategy, optimality, balance, efficiency, economy) of managing the insurer's finances have been established and substantiated. The implementation of the proposed principles will contribute to the effective implementation of the financial management system of insurance companies and will act as a prerequisite for the development of each individual component of the system.

The qualification work consists of an introduction, three chapters, conclusions, a list of used sources with 70 items and 6 appendices. The total volume of work is 116 pages, includes 17 tables and 13 figures.

Key words: insurance company, financial activity, risk, financial management.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ	6
1.1. Сутність фінансової діяльності страхових компаній та її специфіка	6
1.2. Складові системи управління фінансовою діяльністю страхових компаній	16
1.3. Методичні підходи до оцінювання фінансових результатів діяльності страхових організацій	27
Висновки до розділу 1	36
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТРАХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАТ СК «ПРОВІДНА»	38
2.1. Характеристика джерел фінансування страхової компанії	38
2.2. Аналіз фінансового стану ПрАТ СК «Провідна»	50
2.3. Аналіз ефективності управління фінансовою діяльністю СК ПРАТ СК «Провідна»	58
Висновки до розділу 2	68
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПРАТ СК «ПРОВІДНА»	70
3.1. Обґрунтування елементів ризик-менеджменту страхової компанії ...	70
3.2. Розробка організаційно-економічних заходів та інструментів посилення фінансового потенціалу ПРАТ СК «Провідна»	89
3.3. Пошук резервів збільшення фінансового потенціалу ПрАТ «СК «Провідна»	97
Висновки до розділу 3	103
ВИСНОВКИ	105
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	108
ДОДАТКИ	116

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Аберніхіна І. Г., Сокиринська І. Г. А Фінанси страхових організацій : навчальний посібник. Дніпро: Пороги, 2019. 198 с.
2. Алескерова Ю. В., Онуфрієць Т. С. Фінансовий менеджмент страхових компаній. Інфраструктура ринку: електрон. наук.-практ. журн. 2019. Вип. 28. С. 304-307. URL: <http://socrates.vsau.org/repository/getfile.php/20170.pdf>
3. Бабенко-Левада В.Г. Аналіз фінансового стану страхової компанії (на прикладі ПрАТ «СК «ЮНІВЕС»). Вісник Запорізького національного університету. Економічні науки. 2018. № 3(39). С. 112–117.
4. Базилевич В.Д., Базилевич К.С. Страхова справа. Київ : Знання КОО, 2002. 203 с.
5. Бакалова Н. М. Модель фінансового аналізу страхової компанії. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2020. № 5. С. 243-252. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2020_5_47
6. Балицька М. В. Основні принципи та механізм управління фінансовою стійкістю страхової організації. Інвестиції: практика та досвід № 19/2016. С. 61-64.
7. Босва М.Ю., Лоїко В.В. Фінансові ризики страхових компаній. Сучасна фінансова політика України: проблеми та перспективи [Текст]: матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції,(м. Київ, 29 листопада 2018 р.). Київський університет імені Бориса Грінченка. Київ, 2018. С. 15-18.
8. Вергун А. М., Мирна О. С. Економічна сутність механізму фінансової безпеки страхових компаній. Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія : Економічні науки. 2019. № 11. С. 158-165. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnjie_2019_11_24
9. Вовчак О.Д. Страхування : навчальний посібник. Львів : Новий світ-2000, 2006. 480 с.
10. Возовик І.А., Франчук М.М., Приступа Л.А. Вплив конкурентного

середовища на процеси фінансового управління страхової компанії. Фінансові аспекти розвитку економіки України: теорія, методологія, практика: Збірник наукових праць молодих вчених та студентів. Том 2 / ред. кол. : Н. А. Хрущ, Р. С. Квасницька, І. В. Форкун та інші (відп. ред. Н. А. Хрущ). Хмельницький : ХНУ, 2018. С. 45-46.

11. Воронкова О. М., Явченко А. Ю. Діяльність страхових компаній в українських реаліях: фінансовий аспект. Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. 2016. № 2. С. 44-62. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpnudps_2016_2_6

12. Гаманкова О.О. Фінанси страхових організацій : навчальний посібник. Київ : КНЕУ, 2007. 328 с.

13. Говорушко Т. А., Стецюк В. М., Толстенко О. Ю. Управління фінансовою діяльністю страхової компанії з метою забезпечення її ефективного розвитку : монографія. К. : Центр учбової літератури, 2019. 168 с.

14. Горбач Л.М. Страхова справа : навчальний посібник. Київ : Кондор, 2003. 252 с.

15. Гузела І. А. Теоретико-методичні підходи до аналізу фінансових результатів діяльності страховиків України. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія : Економіка. 2018. № 11. С. 115-121. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoa_2018_11_22

16. Діденко Ю.Ю., Бондар О.О. Фінанси страхових організацій. Навчальний посібник. Харків: ХАІ, 2014. 135 с.

17. Доманчук А. І. Управління фінансами страхових компаній в Україні: прикладні аспекти. Держава та регіони. Серія : Економіка та підприємництво. 2019. № 2. С. 152-161. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/drep_2019_2_28

18. Доманчук А.І. Формування системи управління фінансами страхових компаній. Науковий журнал «Причорноморські економічні студії» 2018. № 30-2. С. 60-67.

19. Дорошенко, Н., Загорська, Д., Суй, І. Ризики страхової компанії:

класифікація та методи аналізу. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Економічна», 2018. № 94. С. 82-89. URL: <https://doi.org/10.26565/2311-2379-2018-94-08>.

20. Житар М. Методичні аспекти управління конкурентоспроможністю страхових компаній. Схід. 2016. № 1. С. 13–17.

21. Журавка О. С., Пахненко О. М., Сухомлин А. А. Дослідження концентрації та конкуренції на страховому ринку України. Вісник Сумського державного університету. Серія «Економіка». 2020. № 1. С. 26–35.

22. Залобовська С. С. Аналіз потенціалу конкурентоспроможності компаній – учасниць страхового ринку. Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту. 2015. № 1. С. 29-34. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvhastat_2015_1_6

23. Калівошко О. М. Оцінка діяльності страхових компаній на фінансово-кредитному ринку України. Науковий погляд: економіка та управління. 2019. № 1. С. 186-193. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vamsue_2019_1_27

24. Каліщук І. Сутність та особливості фінансового менеджменту страхової компанії. Програма і матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених і студентів «Сучасні проблеми розвитку підприємств харчової промисловості: теорія та практика», 13–14 листопада 2014 р. К.: НУХТ, 2014 р. С. 184-186.

25. Клапків Л. М., Клапків Ю. М., Свірський В. С. Фінансові ризики в діяльності страхових компаній: теоретичні засади, сучасні реалії та прагматизм управління: монографія. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г. М., 2020. 171 с.

26. Кнейслер О.В. Методологія класифікації фінансових потоків страхових компаній. Економічний аналіз. 2015. Т. 20. С. 157-163.

27. Кнейслер О.В. Формування системи управління фінансовими потоками страхових компаній. Схід. 2015. № 5. С. 55-59.

28. Король С. Оптимізація фінансової стійкості страхових компаній як запорука сценаріїв їх розвитку. Економічний аналіз. Тернопіль. 2021. Том 31. № 1. С. 306-312. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2021.01.306>

29. Косова Т. Д., Слободянюк О. В. Фінансова інституціоналізація форм організації страхової діяльності: SWOT-аналіз. Держава та регіони. Серія : Економіка та підприємництво. 2016. № 4-5. С. 43-47. : URL http://nbuv.gov.ua/UJRN/drep_2016_4-5_10
30. Кривенцова А. М. Удосконалення оцінки фінансового стану страхових компаній в Україні. Вісник ОНУ імені І. І. Мечникова. 2015. №6. С. 223–227.
31. Кулина Г. М. Теоретико-методичні засади оцінювання платоспроможності страхових компаній. Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського. 2015. №5. С. 885–889.
32. Куликов С. В. Методика фінансового аналізу страхових організацій [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://old.nsaem.ru/Science/Publications/Science_notes/Archive/2008/4/484.pdf.
33. Лойко В., Босва М. М. Управління фінансовими ризиками страхової компанії. Європейський науковий журнал Економічних та Фінансових інновацій. 2019. 2, 4 (Сер 2019), С. 21-29. DOI:<https://doi.org/10.32750/2019-0203>.
34. Мангушев Д.В. Контролінг як інструмент покращення фінансового стану страхових компаній. Науковий вісник Херсонського державного університету. 2018. № 30. Ч. 1. С. 111–114.
35. Налукова Н.І., Бадида М.П. Фінансова діяльність страховика: концептуальні засади теорії і практики. Світ фінансів. 2015. № 2. С. 105–117. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/3754/1/%D0%9D%D0%B0%D0%BB%D1%83%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D0%9D..pdf> (дата звернення: 07.08.2022).
36. Олійник В.М. Фінансова стійкість страхових компаній: монографія. Суми : Університетська книга, 2015. 287 с.
37. Опешко Н.С. Управління достатністю капіталу страхових компаній : автореферат дис. на здобуття наук. ступеня к. е. н. : спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит». К. : 2016. 20 с.

38. Пікус Р. В., Балицька М. В. Фінансова стійкість страхової організації та джерела її забезпечення. Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. 2016. № 3 (180). С. 6–10.

39. Пінчук А., Туник М. Механізм впровадження системи контролінгу у діяльність страхових компаній. Проблеми і перспективи економіки та управління. 2019. № 2 (6). С. 327–339.

40. Пономарьова О.Б., Заволока Л.О., Алексеева Л.О. Управління платоспроможністю страхової компанії. Інформаційно -аналітичний наукометричний журнал «Економіка. Фінанси. Право». №5. 2018. С.31-34.

41. Приступа Л. А. Оцінювання фінансової стійкості страхової компанії як базис управлінської діяльності. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2019. № 2. С. 16-22. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2019_2_5

42. Приступа Л.А. Стратегічне управління фінансовим капіталом страховика. Вісник Хмельницького національного університету. 2015. №3. Т.3. С.205-208.

43. Про господарські товариства: Закон України від 19.09.1991 № 1576-ХІІ/ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12#Text> (дата звернення: 07.08.2022).

44. Про страхування : Закон України від 07 березня 1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 18. Ст. 78. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-вр#Text> (дата звернення: 07.08.2022).

45. Про фінансові послуги та державне регулювання ринку фінансових послуг : Закон України від 12.07.2001 р. № 2664-ІІІ. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14>

46. Роганова Г. О., Вовк А. В. Аналіз фінансової діяльності і прогнозування перспектив розвитку страхової компанії на основі багатофакторної моделі рентабельності. Молодий вчений. 2019. № 2(1). С. 276-281. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2019_2\(1\)_62](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2019_2(1)_62)

47. Розпорядження Держфінпослуг «Рекомендації щодо аналізу

діяльності страховиків» від 17.03.2005 № 3755. URL: expert-rating.com (дата звернення: 30.08.2022).

48. Сарамков О. А., Нечай Д. В., Клепікова О. А. Аналіз головних показників фінансової стійкості страхових компаній з використанням імітаційного моделювання. Вісник Харківського нац.-го унів.-ту імені В. Н. Каразіна. Серія «Економічна». 2019. № 96. С. 80–94. URL: <https://doi.org/10.26565/2311-2019>.

49. Світлична О.С., Сташкевич Н.М. Управління фінансами страхових організацій: Навч. пос. Одеса: Атлант, 2015. 258 с.

50. Сич О. А., Павлосюк Х. П. Оцінка фінансової стійкості страхової компанії. Ефективна економіка. 2018. № 11. DOI : 10.32702/2307-2105-2018.11.99. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=6704>.

51. Скаковська С. С., Ширко Б. Ф. Критерії організації фінансів страхових компаній. Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Економічні науки. 2021. Вип. 4. С. 316-327. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnuyvgr_ekon_2021_4_27

52. Слободянюк О., Орлов В. Моделювання фінансової діяльності страхових компаній в умовах ризикового страхування. Modeling the development of the economic systems. 2021. № 1. С. 71-77. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mdes_2021_1_11

53. Слободянюк Н. О. Стан страхового ринку України на сучасному етапі, проблеми та перспективи розвитку. Молодий вчений. 2016. №5. С. 66-68.

54. Соболев Р.Г. Правове регулювання страхової діяльності в Україні. Економіст. 2013. №4. С.27-39.

55. Сосновська О., Арабаджи, К. Факторний аналіз формування страхових резервів страховика. Європейський науковий журнал Економічних та Фінансових інновацій. 2022. 1(9). С. 34-45. URL: doi.org/10.32750/2022-0103

56. Сосновська О. О. Елементи забезпечення фінансової стійкості страхових компаній. Економіка, фінанси і управління в XXI столітті: аналіз тенденцій та перспективи розвитку : зб. тез міжнародної науково-практичної

конференції. 2017. С. 70–74.

57. Сосновська О.О. Тенденції інноваційного розвитку страхових компаній в Україні. URL: <https://journal.eae.com.ua> uropean scientific journal of Economic and Financial innovation . 2021.№2. С.20-27.

58. Страховий менеджмент: навч. посіб. / В. І. Аранчій, О. М. Остапенко, Т. М. Остапенко. Полтава: ПДАА, 2018. 252 с.

59. Страхування : навчальний посібник / О. С. Журавка, А. Г. Бухтіарова, О. М. Пахненко. Суми : Сумський державний університет, 2020. 350 с.

60. Татар М. С., Гребенікова О. В., Ковальчук І. Г. Забезпечення фінансової стійкості страхових компаній в умовах глобальних викликів. Бізнес Інформ. 2020. № 11. С. 371-378. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2020_11_53 .

61. Татарин, Н., Підручняк, К. Особливості фінансової діяльності страхових компаній в Україні. Молодий вчений. 2022. 5 (105), С. 30-35. URL: <https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/4771>

62. Ткаченко К. В. Інструменти страхового менеджменту та напрями їх удосконалення. Економічний аналіз. 2021. Том 31. № 3. С. 97-104

63. Фінанси страхових організацій : навчальний посібник / І. Г. Аберніхіна, І. Г. Сокиринська. Дніпро: Пороги, 2019. 198 с.

64. Фінансовий менеджмент у банку. Навчальний посібник./за ред. І.Г. Сокиринської, Т.О. Журавльової. Дніпропетровськ: Пороги, 2016. 192 с.

65. Цацілін М. О. Проблеми управління фінансовими ризиками страхової компанії. Міжнародний науковий журнал "Інтернаука" . 2018. № 22(2). С. 63-66. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2018_22\(2\)_15](http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2018_22(2)_15)

66. Цуркан І. М., Остапенко А. О. Фінансова стійкість страхової компанії та ключові умови її забезпечення. Ефективна економіка. 2020. № 4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7766> (дата звернення: 02.09.2022). DOI: 10.32702/2307-2105-2020.4.55

67. Череп О. Г., Хмельковська А. В. Особливості розвитку вітчизняного страхового ринку як складової фінансового ринку. Напрями активізації страхової діяльності в умовах становлення цифрової економіки. Вісник

Хмельницького національного університету. Економічні науки. - 2021. № 6(2). С. 240-244. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2021_6\(2\)_41](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2021_6(2)_41)

68. Шевчук О. Оцінка фінансового стану та ефективності діяльності страхових компаній України. Регіональна економіка. 2016. № 11. С. 137–142.

69. Шинкаренко О.М., Бразілій Н.М. Методичні аспекти аналізу фінансових результатів страхових компаній. Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки, 2015, вип. 28. С. 164-173.

70. Шишпанова Н. О. Репутаційно-іміджевий підхід в управлінні фінансами страхових компаній. Modern economics. 2019. № 17. С. 252-257. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/modecon_2019_17_42